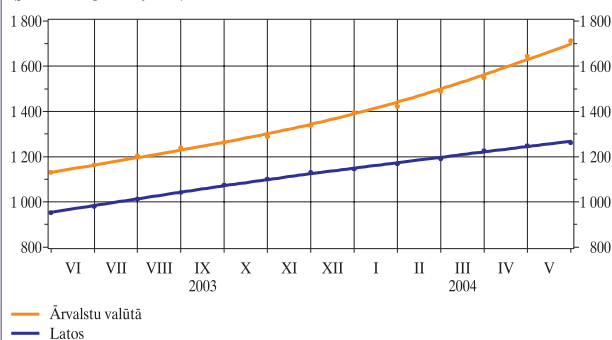


# MONETĀRAIS BILETENS 2004

5

**IEKŠZEMES UZŅĒMUMIEM UN PRIVĀTPERSONĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI**  
(perioda beigās; milj. latu)



Maijā, pirmajā mēnesī pēc Latvijas pievienošanās ES, turpinājās dinamiska tautsaimniecības izaugsme. Būtiski – par 0.3 procentu punktiem (līdz 8.7%) – samazinājās bezdarba līmenis. Naudas piedāvājuma kāpums un kreditēšanas pieauguma temps bija zemāki nekā aprīlī, tomēr šo rādītāju gada pieauguma temps zemākas bāzes dēļ turpināja palielināties, sasniedzot attiecīgi 25.5% un 42.8%.

Tautsaimniecības attīstība Latvijā 2004. gada 1. ceturksnī bija ļoti strauja. Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes publiskotie dati par iekšzemes kopprodukta (IKP) izaugsmi liecināja, ka salīdzinājumā ar 2003. gada 1. ceturksni IKP palielinājies par 8.8%, kopējai pievienotajai vērtībai preču sektora nozarēs pieaugot par 9.8% (t.sk. būvniecībā – par 13.0%, apstrādes rūpniecībā – par 10.6%) un pakalpojumu sektorā – par 8.4% (tirdzniecībā – par 11.3%, transportā, glabāšanā un sakaros – par 8.3%).

Ražošanas izaugsme rūpniecībā aprīlī sasniedza 9.1%, apstrādes rūpniecības produkcijas sezonāli izlīdzinātajam fiziskā apjoma indeksam salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinoties par 9.7% un atbilstošajam rādītājam elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē – par 6.0%. Mazumtirdzniecības apgrozījums salīdzināmajās cenās palielinājās par 17.7%.

Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 3.5%, bet pa cauruļvadu transportētais naftas produktu apjoms – par 5.0%. Kravu apgrozījums Latvijas ostās saruka par 8.6%.

Patēriņa cenu indekss salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 1.3%, bet patēriņa cenu gada inflācija pieauga līdz 6.2%. Inflācijas līmeņa kāpums galvenokārt bija saistīts ar vienreizējiem faktoriem, t.sk. normatīvo prasību pārmaiņām, Latvijai kļūstot par ES dalībvalsti. Maijā saglabājās to faktoru ietekme, kuri cenu līmeņa pieaugumu noteica jau gada sākumā, piemēram, administratīvi regulējamo cenu kāpums un atsevišķu pārtikas produktu cenu pieaugums. Inflācijas kāpums vairs nebija nozīmīgi saistāms ar eiro kursa pieaugumu, jo vidējais eiro kurss maijā būtiski neatšķīrās no 2003. gada maija vidējā kursa. Naftas cenu kāpums, kā arī akcīzes nodokļa palielinājums noteica ievērojamu degvielas cenu kāpumu (11.9%). Maijā tas paaugstināja kopējo patēriņa cenu līmeni Latvijā par 0.4 procentu punktiem. Savukārt apdrošināšanas pakalpojumu cenu pieaugums paaugstināja kopējo inflāciju par 0.2 procentu punktiem.

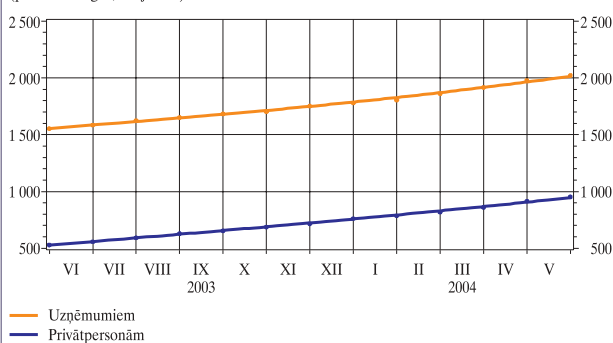
Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi pārsniedza ieņēmumus par 15.3 milj. latu, un tā fiskālais pārpalikums 2004. gada pirmajos piecos mēnešos samazinājās līdz 35.9 milj. latu. Šis rādītājs tomēr bija ievērojami labāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā (10.4 milj. latu). Valsts pamatbudžetā 2004. gada pirmajos piecos mēnešos izveidojās fiskālais deficīts (6.5 milj. latu), bet valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā un pašvaldību konsolidētajā budžetā bija pārpalikums (attiecīgi 25.7 milj. latu un 19.5 milj. latu).

Valsts parāds sakarā ar 1999. gadā emitēto eiroobligāciju dzēšanu maijā būtiski samazinājās un mēneša beigās bija 913.8 milj. latu. Arējais parāds saruka par 138.5 milj. latu (līdz 530.1 milj. latu). Dzēsto valdības vērtspapīru apjomam pārsniedzot no jauna emitēto apjomu, nedaudz samazinājās valsts iekšējais parāds. Izsolē maijā tika pārdotas valdības 10 gadu obligācijas 3.9 milj. latu apjomā ar vidējo peļņas likmi 4.88%.

Plašās naudas pieaugumu (54.4 milj. latu) noteica iekšzemes

## IEKŠZEMES UZŅĒMUMIEM UN PRIVĀTPERSONĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI

(perioda beigās; milj. latu)



## MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

	2004	
	IV	V
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	9.1	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.6	1.3
Gada (%)	5.0	6.2
Patēriņa cenu gada pamatinflācija <sup>1</sup> (%)	5.1	6.0
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	95 964	93 366
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	9.0	8.7
Vālstis konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilancē (milj. latu)	50.0	35.9
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	176.6	*
Imports	364.1	*
Bilance	-187.5	*

<sup>1</sup> Avots: Latvijas Bankas dati.

\* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma kāpums (56.6 milj. latu), noguldījumu gada kāpuma tempam sasniedzot 32.5% – augstāko līmeni kopš 2001. gada pavasara. Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) samazinājās par 2.2 milj. latu, un šā rādītāja pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka līdz 7.3%. Noguldījumu atlikuma kāpumu noteica latos veikto noguldījumu atlikuma pieaugums. Iekšzemes naudas piedāvājums M2D salīdzinājumā ar aprīli palielinājās par 39.0 milj. latu, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 29.5%.

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 81.6 milj. latu. Kredītu atlikuma kāpums salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi bija mazākais kopš janvāra, un to galvenokārt noteica hipotēku kredīta un industriālā kredīta atlikuma pieaugums (attiecīgi 36.5 milj. latu un 23.3 milj. latu). Zemāks kredītu procentu likmju līmenis veicināja ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikuma kāpuma ievērojamu pārsvaru pār latos izsniegto kredītu atlikuma pieaugumu. Latos izsniegto kredītu atlikuma kāpuma temps salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās līdz 32.5% (aprīli – 35.3%), bet ārvalstu valūtā izsniegtajiem aizdevumiem pieauga par 2.5 procentu punktiem (līdz 51.5%). Latos izsniegto kredītu atlikums palielinājās tikai par 13.2 milj. latu, bet ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums – par 68.3 milj. latu.

Lai gan latos izsniegto kredītu procentu likmes maijā joprojām bija augstākas par ārvalstu valūtā izsniegto aizdevumu procentu likmēm, procentu likmju starpība samazinājās par 0.4–0.9 procentu punktiem. Gan iekšzemes uzņēmumiem, gan privātpersonām ārvalstu valūtā izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme pieauga līdz 5.8%. Iekšzemes uzņēmumiem latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme nemainījās (7.2%), bet privātpersonām latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme saruka līdz 8.4%.

Kredītu atlikuma pieaugums galvenokārt tika finansēts ar iekšzemes noguldījumiem. Pieauga banku sektorā noguldīto uz laiku brīvo valdības līdzekļu atlikums un banku saistības pret ne-rezidentiem. Banku sektora neto kredīts valdībai samazinājās par 51.8 milj. latu. Banku sektora tīrie ārējie aktīvi nedaudz (par 16.0 milj. latu) pieauga.

Banku sektora aktīvi maijā palielinājās par 146.3 milj. latu (līdz 6.2 mljrd. latu). Banku peļņa 2004. gada pirmajos piecos mēnešos bija 39.0 milj. latu (1.5 reizes lielāka nekā 2003. gada atbilstošajā periodā).

Banku sektora likviditāte maijā bija augsta, tāpēc salīdzinājumā ar aprīli *repo* kredītu un ar Latvijas Banku veikto valūtas mijmaiņas darījumu apjoms saruka attiecīgi 6.0 un 2.6 reizes (līdz 29.2 milj. latu un 10.9 milj. latu). Augsto likviditāti nodrošināja ārvalstu valūtas ieplūde (arī maijā Latvijas Banka neto nopirka ārvalstu valūtu 18.2 milj. latu apjomā).

Latvijas Banka pirka ārvalstu valūtu, bet valdības eiroobligāciju dzēšanas dēļ centrālās bankas tīrie ārējie aktīvi saruka par 141.1 milj. latu. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tirājiem ārējiem aktīviem maija beigās bija 108.3%.

Latvijas Bankas noteiktais eiro un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss attiecībā pret latu pieauga attiecīgi par 1.8% un 2.1%, bet ASV dolāra un Japānas jenas kurss saruka attiecīgi par 1.6% un 2.0%.

Banku augstā likviditāte nodrošināja procentu likmju samazināšanos starpbanku naudas tirgū. RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem saruka no 3.8% maija sākumā līdz 3.0% mēneša beigās, bet RIGIBOR kredītiem ar 6 un 12 mēnešu termiņu – par 0.4 procentu punktiem (attiecīgi līdz 4.1% un 4.2%). Par 0.9 procentu punktiem (līdz 2.6%) samazinājās starpbanku tirgū latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)	2004	
	IV	V
<b>Banku sistēma</b>		
M2X	2 420.9	2 475.3
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	587.6	585.4
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 833.3	1 889.9
Pieprasījuma noguldījumi	1 010.0	1 068.0
Termiņnoguldījumi	823.3	821.9
M2D	1 763.9	1 802.9
Tīrie ārējie aktīvi	174.5	49.4
Tīrie iekšējie aktīvi	2 246.3	2 425.8
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	2 894.6	2 976.2
Īstermiņa kredīti	449.2	457.0
Ilgttermiņa kredīti	2 445.4	2 519.2
Kredīts valdībai (neto)	-32.8	105.8
<b>Latvijas Banka</b>		
M0	821.8	802.7
Skaidrā nauda apgrozībā	666.3	657.9
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	155.4	144.7
Tīrie ārējie aktīvi	1 010.8	869.7
Tīrie iekšējie aktīvi	-189.0	-67.1
Kredīti	-134.9	-2.2
Bankām	63.5	5.9
Valdībai (neto)	-198.4	-8.0
Pārējie aktīvi (neto)	-54.1	-64.9
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	1 825.62	1 597.26
Zelts	95.50	98.36
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.03	0.02
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 730.01	1 498.80

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI	2004	
	IV	V
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.5	2.6
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti uzņēmumiem (izsniegti latos)	7.2	7.2
Kredīti privātpersonām (izsniegti latos)	9.0	8.4
Kredīti uzņēmumiem (izsniegti ārvalstu valūtā)	5.3	5.8
Kredīti privātpersonām (izsniegti ārvalstu valūtā)	5.6	5.8
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Uzņēmumu termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.5	2.9
Uzņēmumu pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.8	0.7
Privātpersonu termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.7	3.7
Privātpersonu pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.0	1.0
Uzņēmumu termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.4	1.4
Uzņēmumu pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	0.4	0.4
Privātpersonu termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	2.2	1.9
Privātpersonu pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.6	1.7
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5530	0.5440
Ls pret GBP	0.9790	1.0000
Ls pret 100 JPY	0.5020	0.4920
Ls pret EUR	0.6550	0.6670

**KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE** (perioda beigās; milj. latu)

	2004	
	IV	V
Banku rezerves	233.0	220.1
Nacionālā valūta banku kasēs	78.7	72.5
Noguldījumi Latvijas Bankā	154.3	147.6
Ārzemju aktīvi	2 406.5	2 518.7
Ārvalstu valūta banku kasēs	48.0	49.8
Prasības pret ārvalstu bankām	1 582.9	1 665.0
Prasības pret ārvalstu nebankām	746.0	771.6
Pārējie aktīvi	29.6	32.4
Prasības pret centrālo valdību (neto)	152.5	104.5
Prasības pret pašvaldībām (neto)	13.2	9.3
Prasības pret valsts uzņēmumiem	82.2	83.3
Prasības pret privātuzņēmumiem	1 927.9	1 971.1
Prasības pret privātpersonām	915.7	953.8
Neklasificētie aktīvi	344.8	361.3
Pamatlīdzekļi	124.2	122.6
Nauda ceļā	7.5	6.8
Pārējie aktīvi	57.6	59.4
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	155.6	172.4
<b>Aktīvi pavisam</b>	<b>6 075.9</b>	<b>6 222.2</b>
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	537.1	566.8
Pieprasījuma noguldījumi	621.2	665.2
Valsts uzņēmumu	31.0	29.8
Privātuzņēmumu	271.9	301.8
Privātpersonu	318.4	333.6
Termiņnoguldījumi	555.1	552.3
Valsts uzņēmumu	74.6	66.3
Privātuzņēmumu	194.6	196.8
Privātpersonu	286.0	289.2
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	656.9	672.4
Valsts uzņēmumu	15.9	22.6
Privātuzņēmumu	225.3	224.9
Privātpersonu	415.7	425.0
Tranzītfondi	5.6	5.6
Ārzemju pasīvi	3 242.8	3 339.0
Saistības pret ārvalstu bankām	903.2	934.8
Saistības pret ārvalstu nebankām	2 198.9	2 263.8
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	140.7	140.5
Saistības pret Latvijas Banku	63.5	5.9
Parāda vērtspapīri	52.2	72.3
Kapitāls un rezerves	515.1	520.3
Rezidentu	270.5	275.7
Nerezidentu	244.5	244.5
Uzkrājumi parādiem un saistībām	76.7	76.7
Neklasificētie pasīvi	286.7	312.6
Nauda ceļā	94.2	98.4
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	52.8	56.0
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	139.7	158.2
<b>Pasīvi pavisam</b>	<b>6 075.9</b>	<b>6 222.2</b>
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	537.1	566.8

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).